

Kovácsné Lebedy Ágnes

lebedyagnes@gmail.com

**KATONAGALAMBOK,
A POSTAGALAMBOK SZEREPE A VILÁGHÁBORÚKBAN I.**

**SOLDIERPIGEONS,
THE ROLE OF CARRIER PIGEONS IN THE WORLD WARS I.**

Absztrakt

A postagalambok, kutatási eredmények szerint valószínűleg a legokosabb madarak, akik többször is kiegészítették az újszerű kommunikációs eszközöket, ha azok csődöt mondtak. A katonagalambok, a postagalambok azon fajtája, amelyet fegyverzajhoz szoktattak, így lehetővé téve a kommunikációt a hadszíntér és a parancsnokságok között. A 19. század elején jelentek meg, belga galambászoknak köszönhetően.

A cikkben a szerző kutatásai alapján mutatja be a katonagalambok szerepét az I. Világháborúban, ahol komoly szerepet töltek be, rendkívüli felderítő munkákat, és komoly katonai megbízásokat hajtottak végre, nem ritkán csaták kimenetele múltott azon, hogy általuk az üzenet el tudott-e jutni rendeltetési helyére. Természetesen ezért ezekre a madarakra vadásztak az ellenséges vonalakban. Nagy számban estek áldozatul, de sok túlélő galambot kitüntettek. Angliában katonai rendfokozatokat kaptak, akár ezredesi rangig vihették. Némelyik híres katonagalambot katonai pompával temettek el, vagy kitömött teste múzeumban látható.

Bevezetés

A postagalambok különleges és fontos szerepéről a világháborúkban készült kutatásom alapja Szikora András *Katonagalambok, hírvivő galambok* című könyve,[1] amely 1983-ban jelent meg. A téma kevésbé ismert, bár nagyon sok dokumentum és képanyag maradt fenn, a galambok sikeres tevékenységeiről, katonai megbízásairól. Ezeknek a postagalamboknak az emlékét szeretném felidézni cikksorozatomban.

1. Hírvivő galambok története

A galambok különleges képességeit a korai társadalmakban is felismerték, és már az ókori Keleten is használták őket, különféle üzenetek továbbítására. Egyiptomban például valószínűleg a Kr. e. 2668 és 2649 közt élő Dzsószér fáraó korában is kiépítettek vonalszolgálat-szerű galambpostát, II. Ramszesz (Kr.e. 1324-1258) korából pedig a fáraó sírkamrájában találtak olyan ábrákat, amelyek a hírvivő galambok tartására utalnak. A bagdadi kalifák és az egyiptomi szultánok idejében is működtek rendszeres galamb postaszolgálatok. Az üzeneteket, finom pergament tekercsre írták fel, és galambok lábára erősítve küldték tovább.

Az ókorban a galambtenyésztés központja a Közel-Kelet volt, de a kereskedelem élénkülésével elkezdett terjedni. A görögökhöz valószínűleg a perzsák vitték be az első galambokat, a Kr.e. ötödik században, hogy majd később az olimpiai játékok résztvevői is

útnak indíthatókat őket a jó hírekkel, ahogyan később, a rómaiak korában a gladiátorjátékok résztvevői tették ugyanezt, kitágítva ezzel az antik sportfogadás eléggé behatárolt lehetőségeit. Végül a katonai akciókban játszották a legfontosabb szerepet a galambok. A háborúban sokkal megbízhatóbbnak számítottak, mint a hírközlés addig bevált eszköze, hiszen a fény-, hang- vagy füstjelekből álló üzeneteket hamarabb leleplezheték az ellenség oldalán. A lovas futárok mellett a galambok ezután mindvégig jelen voltak, a várostromoktól a keresztések hadjáratain át a török harcokig.[2]

A tizenkilencedik században a tenger alatti sürgöny-kábeleket a cápák megrágták, így az információ nem jutott tovább. A huszadik század első felében a rádió már az első világháborúban is szerepet játszott a katonai egységek közötti összeköttetésben, de minden eshetőségre készen a híradóosztályok keze ügyében ott volt a postagalamb is.

A huszadik század két nagy világháborújában a katonagalambok nagy létszámban vettek részt, a hadszíntér minden területén bevetették, lövészárkokból, léggömbökről, repülőkről sőt, még tengeralattjárókról is röptettek galambokat. Mindehhez természetesen törvényekkel, rendeletekkel is szabályozott, komoly háttérrel kellett biztosítani.

2. A postagalambok testi felépítése és tájékozódása

• A postagalambok testi felépítése

A postagalambok gyorsan és kitartóan képesek repülni. A csontjainak nagy része üreges, ezért a galamb meglehetősen kis súlyú. A postagalamb erőteljes mellizmokkal rendelkezik, amelyet a szárnyak le- és felfelé történő mozgatására használ. A két izom közül az egyik a szárnyakat lefelé, a másik pedig a szárnyakat erőteljesen felfelé húzza. A repülés sok energiát igényel. Ezért a postagalambok a kalóriát az emlősállatoknál magasabb hőfokon égetik el. Emiatt a postagalambok testhőmérséklete meghaladja a 41°C-ot, a postagalamb galamb akár 800 km-t is repülhet egy nap.

• A postagalambok tájékozódása [3]

▪ Tájékozódás, látás után

A postagalamb hazatalálása nemcsak az égtájirány meghatározásán alapul, hanem van egy helyzetfelismerő képességük is, amely azt jelenti, hogy meg tudják határozni, hogy a születési hely milyen égtáj irányban van a feleresztési helytől, bárhol engedik is őket szabadon. Kitűnő a látásuk, kis pontokat, részleteket is képesek messziről felismerni. A galambok figyelik, és képesek megjegyezni a dűcsök körzetében elterülő tájat (Heinroth és Heinroth, 1941). Lipp és munkatársai (2004) kísérletek alapján igazolták a galambok 50 km

távolságig tanult útkövető technikájának meglétét. Bizonyos támpontok, autópályák és kijáratok, a dúchoz történő visszatérést segítik a repülésben a gyakorlott (2-3 éves) galambok számára.

- Tájékozódás a Nap segítségével és biológiai óra

Krammer (1950) bizonyította be elsőként, hogy a vándormadarak és a postagalambok is a nap segítségével tájékozódnak. Az ő nevéhez fűződik az úgynevezett „napiránytű” elmélet. A nap folyamatosan változtatja helyzetét az égbolton. Ez éppúgy vonatkozik a napszakokra, mint az évszakokra. Ezt a problémát a galamb a biológiai órájával oldja meg. Ez a belső óra a galamb számára képes a pontos időt meghatározni, illetve a föld forgásából adódó változásokat kiegyenlíteni. A postagalambok kezdeti navigációját a földrajzi, azaz felszíni adottságok befolyásolják (Matthews, 1967), a kezdeti elrepülési irány kevésbé fontos, ha a feleresztés az otthonhoz viszonylag közel van.

- Tájékozódás a mágneses erővonalak segítségével

Szakirodalomban először 1947-ben jelentek meg írások arról, hogy a földmágnesesség szerepe fontos a postagalambok tájékozódásában. Több kutató (Yeagley, 1947; Krammer, 1950; Keeton 1974) is megfigyelte, hogy a postagalambok akkor is képesek tájékozódni, ha az égbolt sötétben borult, és a nap egyáltalán nem látható. Felmerült tehát az a gondolat, hogy a madarak tájékozódásában a földmágnesesség is szerepet játszhat. Ennek bizonyítása azonban sokáig senkinek sem sikerült. Több kutató a mágneses térerősség és az időjárás egymásra hatását vizsgálta. Föld mágneses rendellenességek idején a galambok rosszul vagy egyáltalán nem tudják „bemérni” a hazavivő irányt. Föld mágneses viharokban a felengedett galambok a legkülönbözőbb irányokba indulnak el. Schietecat (1988) vizsgálatai szerint csak akkor lehet sikeres egy-egy postagalambverseny, ha a mágneses mező nyugodt. Sohasem volt kedvezőtlen a versenyek kimenetele változékony időjárás és nyugodt mágneses mező együttes megléte esetén.

A postagalambok nyakszirti idegszálaikon található magnetidek segítségével érzékelik a föld mágneses erővonalait (Ahmann, 1985), melyek erőssége a pólusok irányába nő, és attól távolodva csökken. A kedvezőtlen rádióvétel és a galambveszteségek között pozitív korreláció áll fent. Mindkettő mágneses viharok jelenlétével hozható összefüggésbe.

3. Az első világháborúban szolgálatot teljesítő galambok

A technika XIX. század végi, XX. század eleji fejlődésével úgy tűnt, a galambos hírvivésnek leáldozott. Megjelent a szikratávíró. De hamar kiderült, hogy a galambok szolgálatára még szükség lesz. Őket ugyanis nem lehetett lehallgatni. Az első világháborúban aztán be is bizonyosodott a hasznosságuk: mindkét fél oldalán elképesztő számú postagalamb teljesített hadi szolgálatot.[1]

Az első világháborúban az Antant-hatalmaknak 300 ezer postagalambjuk volt, míg a németek hadsereg oldalán 1916-ban több mint, 450 darab mobil galambdúccal összesen 121 ezer postagalamb állt bevetésre készen. Minden fontosabb parancsnokság (egészen századszintig), és tüzérségi megfigyelőhely rendelkezett galambokkal.

A galambok lábára helyezték a jelentőhüvelyt, melynek alkotórészei az alsó és felső henger és a kacsok, amelyekkel a könnyűfémből készült hüvelyeket rögzíteték a galamb lábára, a lábujjak feletti lábrészre. Ezzel a módszerrel repülés közben is biztonságosan fenn maradt a galamb lábán a jelentőhüvely, az alsó és felső henger szétszedhető, ebbe csúsztatták bele az üzenetet tartalmazó vékony papírdarabot.

1. ábra A lábujjak feletti részen van a jelentőhüvely¹

¹ Szikora András: Katonagalambok, hírvivő galambok 1983. Zrínyi Katonai Kiadó (55. oldal)

2. ábra Mobilketrec az első világháború idején (ismeretlen szerző)²

Galambok nemcsak a szárazföldi haderőnél szolgáltak, hanem a haditengerészetnél, illetve a légierőnél is. A bevetésre számos hajó, tengeralattjáró és repülő vitt magával postagalambokat, amelyeket vészhelyzet esetén vetettek be. Több esetben a tenger felett lelőtt repülőgép vagy a szerencsétlenül járt hajó személyzetét az üzenettel hazabocsátott galamb mentette meg.

3. ábra Postagalamb útra bocsajtása repülőből³

² <http://www.mimicsoda.hu/print.php?id=1049> (letöltve: 2013.06.30)

³ (forrás: documentingreality.com)

http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_első_világháború_idején (letöltve: 2013.06.30)

**4. ábra 1916, hírvivő galambok és gondozójuk Franciaországban
(Fotó: Mansell. / Europress / Getty)⁴**

5. ábra Gáztámadások elleni védekezésül speciális galambdúcokat is készítettek⁵

⁴ http://index.hu/nagykep/2012/10/14/allatok_a_modernkori_hadviseles_hajnalán/
(letöltve: 2013.06.30)

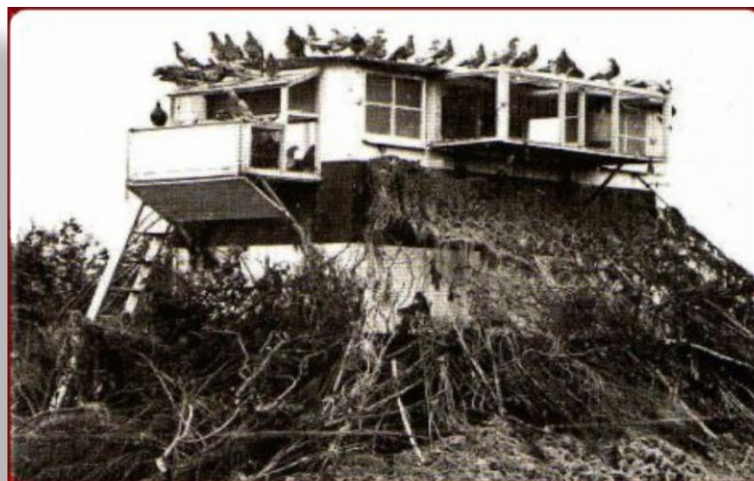
⁵ http://lemil.blog.hu/2010/03/29/a_haboruk_galambjai

Az első világháborúban a csapatok óvták postagalamb egységeiket, a galambok szinte felbecsülhetetlen szolgálataik miatt különös figyelmet kaptak még gáztámadások ellen is védték őket, ennek ellenére sok szárnyas hírvivő esett áldozatul. Az ellenséges csapatok, mint például a németek, viszont vadászsólymokkal próbálták a hírvivő galambokat levadászni, és golyózáppal akadályozták a sikeres célba érést.

Előfordult, hogy repülőről ledobott ketreceikből, vagy dúcaikból fogságba estek.

6. ábra 1919, fogságba ejtett német galambok egy amerikai kocsí platóján
(Fotó: Time Life Pictures / Europress / Getty)⁶

7. ábra Brit álcázot katonai dúc⁷

⁶ http://index.hu/nagykep/2012/10/14/allatok_a_modernkori_hadviseles_hajnalán/

⁷ <http://belgagalamb.hupont.hu/19/mult-idok-old-times>

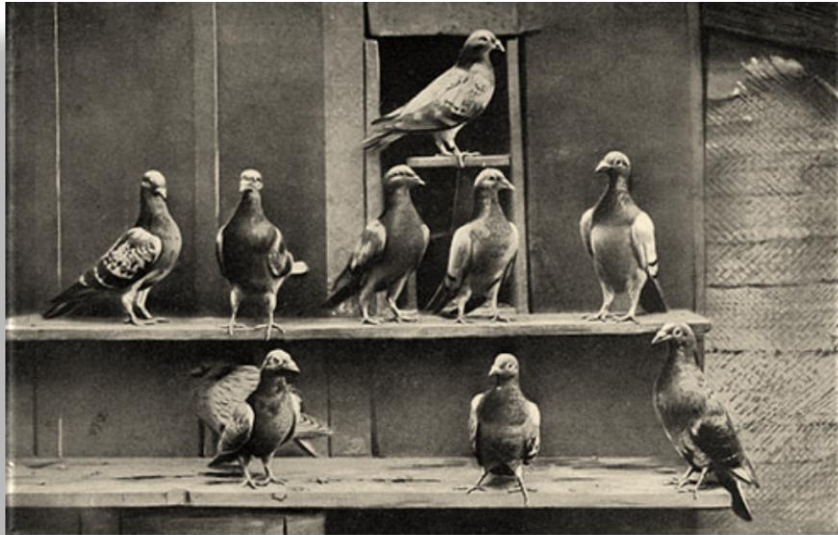

8. ábra Sorszámozott amerikai hírvivő galamb
(Fotó: Hulton Archive / Europress / Getty)⁸

▪ **Galambok az osztrák–magyar haderőben az első világháború idején**

Az osztrák – magyar haderő német tapasztalatok alapján 1916–1917-ben építette ki a postagalamb-állomások hálózatát. Az alapegységet a mozgó dúccal rendelkező, 60 galambból, 1 tisztből - aki a parancsnoki beosztást töltötte be –, 1 fő gondozóból, valamint 2 fő küldőncből álló postagalambszakasz jelentette. Minden hadosztály-parancsnokság mellé 1 postagalambszakaszt osztottak be. A dúcot a parancsnokság közelében meghatározott szabályok szerint telepítették, s innen küldőncök szállították a meghatározott ezredparancsnokságokhoz a 24 órás szolgálatra beosztott, általában 2 db galambot.

⁸ http://index.hu/nagykep/2012/10/14/allatok_a_modernkori_hadviseles_hajnalan/
(letöltve: 2013.06.30)

9. ábra Postagalambok a katonai dúcban (ismeretlen szerző)⁹

10. ábra Motorizált mozgó dúc
(forrás: strangecosmos.com)¹⁰

⁹ http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_elso_vilaghaboru_idejen (letöltve: 2013.06.30)

A m. kir. 40. honvéd gyaloghadosztály 1917 novemberében 30 postagalambbal és 15 fős ápoló legénységgel rendelkezett. A galambokat a hadosztály központi galambállomásáról naponkénti váltásban küldték a hadosztály kötelékében harcoló ezredparancsnokságokhoz. Minden nap délben indultak a 2-2 galambot rejtő ketrecek 1-1 ápoló kíséretében. Megérkezésükkor az első vonalba irányították őket, ahol a frontszakasz összeköttetés nélkül maradt, vagy az összeköttetés megszakadásának veszélye fenyegetett. A galambok 24 órás szolgálatot adtak. A felváltás beérkezésekor – amennyiben a szolgálat alatt nem alkalmazták őket – a felváltott madarakat egy tiszt felügyelete mellett gyakorlásképpen szabadon engedték. A tiszt feljegyezte az indításuk időpontját, ezt behelyezte egy kis alumíniumcsőbe, amelyet a galamb lábgyűrűjéhez fogatott vagy egy tollszárba, amelyet a galamb egyik evezőtollához erősített. Később egy Löw nevű százados, egy a galamb mellére erősíthető kengyelt szerkesztett, amire egy kis tasakot erősítettek, és a tasakba tették bele az üzenetet. A galambok gyakoroltatására is pontos utasítást adtak ki. A tréning eleinte csak tiszta időben és úgy történt, hogy a madarak még a sötétség beállta előtt elérik otthonukat, a galambdúcot. Később már esőben, ködben és későbbi időpontokban is útnak indították őket. A galambok egyébként 1 km távolságot tettek meg 1 perc alatt, „hatótávolságuk” pedig elérte az 500 km-t. A galambokat csak az ápolóik és csak a dúcban etethették. Amennyiben az első vonalba kiküldött galambok felügyeletét ellátó gondozót a hadifogságba jutás veszélye fenyegette, azonnal köteles volt a galambokat szabadon engedni és lehetőség szerint a hordozó kosarat megsemmisíteni vagy elrejtetni. Természetesen az elhelyezésükről és az ellátásukról is pontosan rendelkeztek. A dúcot az üzenetek gyors kézbesítése érdekében a hadosztályparancsnokság közelében telepítették, messze az út, a vasút zajától és megfelelő távolságban az esetlegesen működő tüzérség dőrejétől. Kerülték az elektromos vezetékek és magas fák közelségét is. Az elhelyezésnél előnyben részesítették a szabad kirepülés, illetve a gondozó számára szabad kilátás lehetőségét. A dúc gyakori mozgását igyekeztek elkerülni. Amennyiben mégis elkerülhetlenné vált, a galambok az új környezethez való szoktatása 2-3 hétbe telt.

¹⁰ http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_elso_vilaghaboru_idejen (letöltve: 2013.06.30)

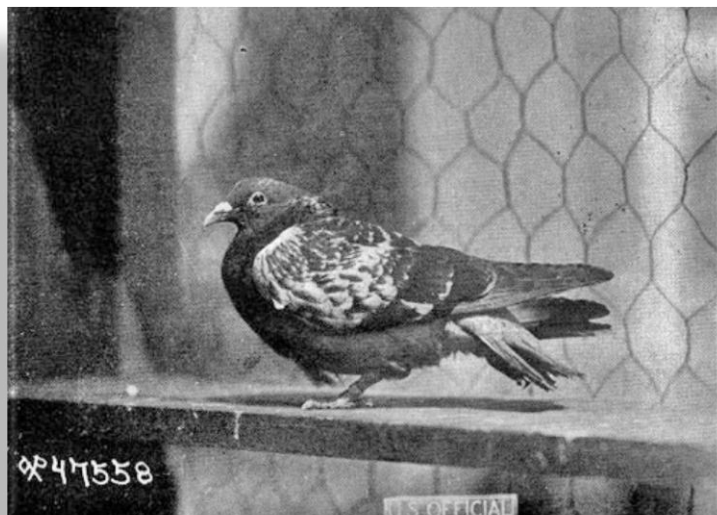

11. ábra Postagalambcsapat visszatérése az állomásra. Orosz front, 1916¹¹

Az első világháború során a postagalambok nélkülözhetetlenségüket bizonyították a hadsereg szolgálatában. Ezért az 1922-ben újjáalakuló m. kir. Honvédség is rendszerben tartotta őket. Minden híradó ezred rendelkezett egy postagalamb századdal. A polgári galambtenyésztő egyesületek élére pedig általában katonatiszt került. A honvédség pontos nyilvántartást vezetett a tenyésztőkről és állományaikról.

▪ **Az I. világháború leghíresebb katona galambjai**

A katonagalambok jó néhányszor katonai rangot és kitüntetést is kaptak egy-egy jól végrehajtott feladatot követően, gondozóik ápolták, sebesüléseiket gyógyították.

12. ábra Lábadozás közben¹²

¹¹ (Balla Tibor–Pollmann Ferenc–Kürti László: A Nagy Háború másik arca)

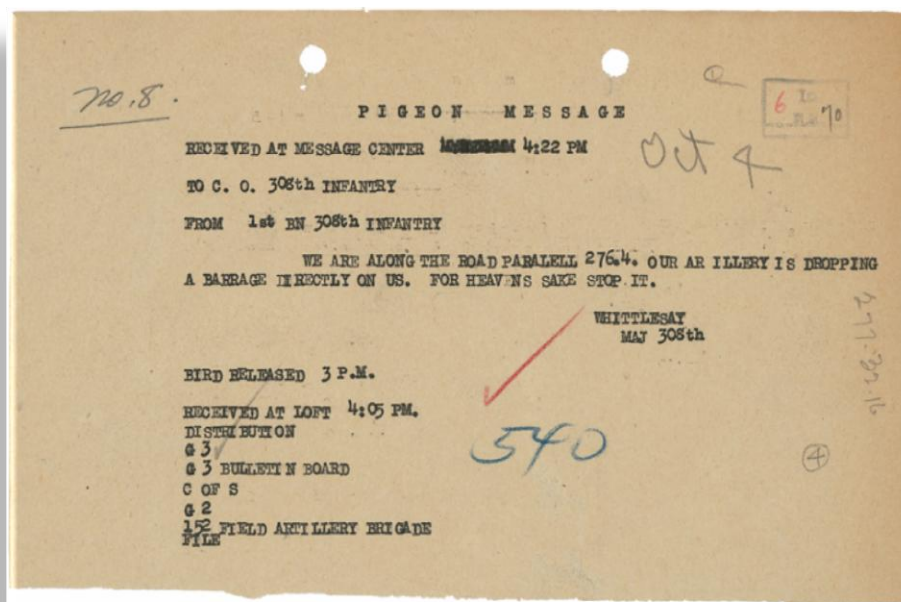
13. ábra Cher Ami (preparált) a múzeumban¹³

A hím Cher Ami egyike volt annak a 600 postagalambnak, amelyet angol tenyésztők adományoztak a Franciaországban állomásozó amerikai erőknek. A madár 12 fontos üzenetet közvetített a Verduni amerikai szektorban.

1918. október 2-án az amerikai 77. hadosztály 308. zászlóalja magával vitte a galambot több társával együtt, amikor a Meuse-Argonne offenzíva során benyomultak az argonne-i erdőbe. Az egység - amely később az Elvesztett zászlóalj néven lett híres - több mint ötszáz katonáját a túlerőben lévő németek körbezárták, és napokon át folyamatosan támadták. Október 4-én baráti tűz zúdult a Charles White Whittlesey őrnagy vezette alakulatra. Ekkor indították útnak utolsó galambjukat, Cher Amit. A németek megpróbálták lelőni a madarat. A postagalamb, habár eltalálták, 25 perc alatt 25 mérföldet repült a főhadiszállásig, amikor megérkezett, hiányzott az egyik szeme, találat érte a mellén, és leszakadt az egyik lábának jelentős része is. Az üzenetet tartalmazó kapszulát egy ín tartotta mindössze. Cher Ami a következő üzenetet vitte magával az erdőből az amerikai főhadiszállásra: "A 2746,4 koordinátájú út mentén vagyunk. A tüzérségünk közvetlenül ránk zúdítja a zárótüzet. Az ég szerelmére, állítsák le." Az ágyúzást a galamb érkezése után beszüntették.

¹² <http://www.burdr.com/2010/05/cher-ami-the-war-pigeon/>

¹³ <http://nationalpigeonday.blogspot.hu/2008/03/history-of-cher-ami.html>
(letöltve: 2013.06.30)

**14. ábra Az üzenet feldolgozásának digitális másolata
Hadügyminisztérium. Amerikai Expedíciós Erők. (1917/05/26 - 1920/08/31) ¹⁴**

Cher Ami orvosi kezelést kapott, majd felépülése után kitüntették a francia háborús érdemrenddel, a Croix de Guerre-rel. A galambot az Amerikai Egyesült Államokba vitték, ahol 1919. június 13-án pusztult el. 1931-ben posztumusz beiktatták a versenygalambok dicsőségcsarnokába, és szolgálataitért megkapta a madaraknak adható amerikai aranymédált is. Cher Amit preparálták. Először a Smithsonian Intézetben volt, ma az Amerikai Nemzeti Történelmi Múzeumban látható.

**15. ábra Croix de Guerre ¹⁵
érdemrend**

**16. ábra Az Elveszett zászlóalj emlékműve
az argonne-i erdőben ¹⁶**

¹⁴ <http://arcweb.archives.gov/arc/action/ExternalIdSearch?id=595541>

¹⁵ <http://www.histomil.com/viewtopic.php?f=92&t=4494>

A britek leghíresebb galambja Colonel Fearless ezredesi rangot kapott. Számtalan bevetést teljesített, frontvonalakon repült át, dacolva a rá leselkedő veszélyekkel. Többször megsebesült, de feladatát mindannyiszor végrehajtotta. Az egyik küldetés során egyik szemére megvakult, ezért nyugdíjazták. A háború után volt parancsnoka vette magához, akinél megbecsült veteránként élt 1934-es haláláig. Pici koporsóban, nyakában parányi kitüntetéssel teljes katonai díszpompával temették el.

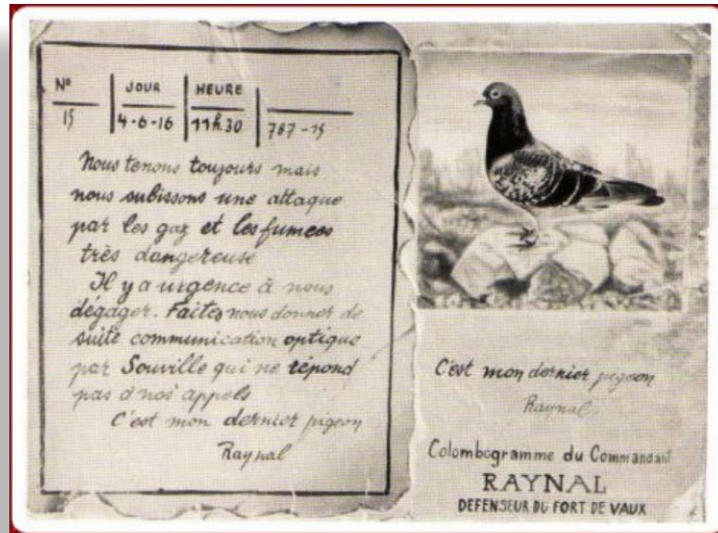

17. ábra Francia katonagalambok, (behelyezés a szállító ketrecbe) (készítő ismeretlen)¹⁷

A francia hadseregben szolgált a 787-15 leltári számú, Fleuron nevű katonagalamb, akit a Fort Vaux parancsnoka, Sylvain-Eugene Raynal őrnagy menesztett Verdunbe egy jelentéssel. Fleuron mérges gáztól kábultan érkezett meg, és nem sokkal később ki is lehelte a lelkét. Tettét a franciák posztumusz Becsületrenddel honorálták, kitömött teste a párizsi Invalidusok Dómjában látható, a hős katonák legszentebb emlékhelyén.

¹⁶ Mark A. Wilson (Department of Geology, The College of Wooster)

¹⁷ http://www.historylearningsite.co.uk/pigeons_and_world_war_one.htm

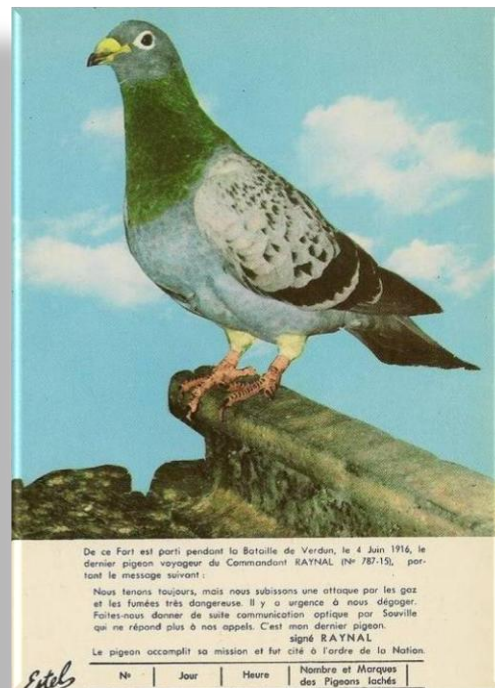

18. ábra Az üzenet szövege, amelyet Fleuron célba juttatott¹⁸

Raynal parancsnok üzeni: "C'est mon dernier pigeon" = "Ez az utolsó galambom".
1916. április 4-én elengedte a galambot ezzel az üzenettel: "Még kitartunk, de elszenvedünk nagyon veszélyes füsttel járó gáztámadást".

19. ábra Sylvain-Eugene Raynal őrnagy¹⁹

20. ábra A 787-15 leltári számú, Fleuron nevű katonagalamb²⁰

¹⁸ <http://belgagalamb.hupont.hu/19/mult-idok-old-times>

¹⁹ <http://www.advrider.com/forums/showthread.php?p=17172403>

Mocker (Gúnyológó) Franciaországban az Alsacc-Lorraine szektorból 1918. szeptember 12-én hozott üzenetet, az amerikai tüzérség számára, amely lehetővé tette, hogy az erős ellenséges tüzérségi tüzet blokkolhassák, és megkeressék az ellenséget és a fegyvereiket. Mocker (Gúnyológó) az út során elvesztette a bal szemét, és a feje tetején is megsérült, de átadta az életmentő üzenetet. Feladatának teljesítéséért megkapta a Distinguished service Cross, és a French Croix de Guerre kitüntetést.

21. ábra Mocker (Gúnyológó)(ismeretlen szerző)²¹

Feladata végrehajtása közben halt hősi halált az angolok 2709. számú galambja. A Menin-Road-i útközetből 13 km-re vergődött el üzenetével, és sebesülten érkezve dúca előtt múlt ki. Ő is posztumusz érdemkeresztet kapott, és preparált teteme a londoni United Service múzeumában látható.

²⁰ <http://www.advrider.com/forums/showthread.php?p=17172403>

²¹ <http://palmero-loft.webs.com/famouspigeons.htm>

22. ábra Az első világháborúban szolgálatot teljesített postagalambok emlékműve a franciaországi Lille-ben (ismeretlen szerző)²²

Összegzés

A galambok különleges képességeit, testfelépítésükből adódó gyors és kitartó repülésüket valamint azt, hogy kitűnően tudnak tájékozódni, a korai társadalmakban is felismerték. Az ókori Keleten is használták már őket, különféle üzenetek továbbítására. Az üzeneteket, finom pergament tekercsre írták fel, és galambok lábára erősítve küldték tovább. A lovas futárok mellett a galambok mindvégig jelen voltak, a várostromoktól a keresztések hadjáratain át a török harcokig. A tizenkilencedik században a tenger alatti sürgöny-kábeleket a cápák megrágták, így az információ nem jutott tovább, a postagalambok szolgálatára, az üzenetek továbbításában ismételten szükség volt. A huszadik század első felében a rádió már az első világháborúban is szerepet játszott a katonai egységek közötti összeköttetésben, de minden eshetőségre készen a híradóosztályok vitték magukkal a postagalambokat is, mivel ők nem voltak lehallgathatók. Az első világháborúban, nagy létszámmal teljesítettek katonai szolgálatot, az Antant-hatalmak háromszázezer, a németek százhuszonegyezer galambot alkalmaztak, közreműködésükkel leveleztek. Az állóháború értékes információszállítói voltak, a hadszíntér minden területén bevetették őket, a lövészárkokból, léggömbökről,

²² http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_első_vilaghaboru_idejen

repülőkről sőt, még tengeralattjárókról is röptettek galambokat. A hadseregek számára külön, speciális, hordozható galambdúccokat fejlesztettek ki, amelyeket időnként a gáztámadásoktól is védeni kellett. A monarchia hadseregeiben is tartottak kiképzett postagalambokat, amelynek alapegysége a postagalambszakasz volt. A harcoló galambok közül jó néhányat szabályos katonai kitüntetésekkel, haláluk után díszes temetésekkel és emlékművekkel jutalmaztak. Rá is szolgáltak a megbecsülésre, hiszen a legnagyobb veszélyek közepette kellett repülniük, ráadásul a németek még „ellen-madárhadsereggel” is próbálkoztak, vadászsólymokat, héjákat vetettek be a galambok ellen, de szerencsére a galambok sok esetben az ügyesebbek voltak, sok emberi életet mentettek meg, csaták kimenetelét döntötték el az időben célba juttatott, kézbesített üzenetek segítségével.

A technika ugrásszerű fejlődésének ellenére, a postagalambok a második világháború idején is szolgáltak, bár számuk jelentősen csökkent. A háború végére kitartásuk hősiességük elismeréseként 32 postagalamb kapta meg a Dickin medált, az állatoknak adható legmagasabb kitüntetést, amely olyan értékű, mint a katonák Victoria-keresztje. Kutatásom további eredményét, a második világháború eseményeiről, és a kitüntetett katonagalambokról következő cikkemben folytatom.

Képek forrása

1. Szikora András: Katonagalambok, hírvivő galambok 1983. Zrínyi Katonai Kiadó (55. oldal)
2. <http://www.mimicsoda.hu/print.php?id=1049> (letöltve: 2013.06.30)
3. (forrás: documentingreality.com)
http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_elso_vilaghaboru_idejen (letöltve: 2013.06.30)
4. http://index.hu/nagykep/2012/10/14/allatok_a_modernkori_hadviseles_hajnalan/ (letöltve: 2013.06.30)
5. http://lemil.blog.hu/2010/03/29/a_haboruk_galambjai (letöltve: 2013.06.30)
6. <http://belgagalamb.hupont.hu/19/mult-idok-old-times> (letöltve: 2013.06.30)
7. <http://belgagalamb.hupont.hu/19/mult-idok-old-times> (letöltve: 2013.06.30)
8. http://index.hu/nagykep/2012/10/14/allatok_a_modernkori_hadviseles_hajnalan/ (letöltve: 2013.06.30)
9. http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_elso_vilaghaboru_idejen (letöltve: 2013.06.30)

- 10.** http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_elso_vilaghaboru_idejen (letöltve: 2013.06.30)
- 11.** (Balla Tibor–Pollmann Ferenc–Kürti László: A Nagy Háború másik arca)
- 12.** <http://www.burdr.com/2010/05/cher-ami-the-war-pigeon/> (letöltve: 2013.06.30)
- 13.** <http://nationalpigeonday.blogspot.hu/2008/03/history-of-cher-ami.html>
(letöltve: 2013.06.30)
- 14.** <http://arcweb.archives.gov/arc/action/ExternalIdSearch?id=595541>
(letöltve: 2013.06.30)
- 15.** <http://arcweb.archives.gov/arc/action/ExternalIdSearch?id=595541>
(letöltve: 2013.06.30)
- 16.** Mark A. Wilson (Department of Geology, The College of Wooster)
- 17.** http://www.historylearningsite.co.uk/pigeons_and_world_war_one.htm
(letöltve: 2013.06.30)
- 18.** <http://belgagalamb.hupont.hu/19/mult-idok-old-times> (letöltve: 2013.06.30)
- 19.** <http://www.advrider.com/forums/showthread.php?p=17172403>
(letöltve: 2013.06.30)
- 20.** <http://www.advrider.com/forums/showthread.php?p=17172403>
(letöltve: 2013.06.30)
- 21.** <http://palmero-loft.webs.com/famouspigeons.htm> (letöltve: 2013.06.30)
- 22.** http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_elso_vilaghaboru_idejen (letöltve: 2013.06.30)

Felhasznált irodalom, Internet források

- [1] Szikora András: Katonagalambok, hírvivő galambok. (Budapest, 1983. Zrínyi Katonai Kiadó)
- [2] A postagalambok története (www.mimicsoda.hu) (letöltve: 2013.06.30)
- [3] Szili Norbert: Postagalambok versenyteljesítményét befolyásoló tényezők vizsgálata
Zöldi László: Madarak a háborúban
<http://www.klubhalo.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=5299>
(letöltve: 2013.06.30)
- Balla Tibor–Pollmann Ferenc–Kürti László: A Nagy Háború másik arca
<http://www.rpra.org/pigeon-history/pigeons-in-war/> (letöltve: 2013.06.30)
<http://patakapartonlak.x3.hu/postagalamb/galambok.html> (letöltve: 2013.06.30)
http://nagyhaboru.blog.hu/2011/10/26/galambok_az_osztrak_magyar_haderoben_az_elso_vilaghaboru_idejen (letöltve: 2013.06.30)
http://www.mult-kor.hu/20120227_winkie_a_vilaghaboru_postagalamb_hose
(letöltve: 2013.06.30)
- <http://www.worldwar1.com/dbc/whitt.htm> (letöltve: 2013.06)
- http://www.historylearningsite.co.uk/pigeons_and_world_war_one.htm (letöltve: 2013.06)
- <http://index.hu/tudomany/rov0317/>(letöltve: 2013.06)
- <http://www.advrider.com/forums/showthread.php?p=17172403> (letöltve: 2013.06)
- <http://palmero-loft.webs.com/famouspigeons.htm> (letöltve: 2013.06)
- <http://www.histomil.com/viewtopic.php?f=92&t=4494> (letöltve: 2013.06)
- <http://www.burdr.com/2010/05/cher-ami-the-war-pigeon/> (letöltve: 2013.06)